

ԳԵՐ. ԵՒԳ. ԹԻՍՄԱՆԻ
ՄԱՅՐ ՅՈՒՑԱԿ ՀԱՅ. ԶԵՆԱԳՐԱՅ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

(Շարունակութիւն, տես Բազմալիւ 1929, էջ 127)

Էջ 46, տող՝ 8. «Ո՛հ, զի իմաստ էր օրինակս, հազիւ կարացի յանկ հանկ»:

Էջ 49, տող՝ 27. «Ձայն զերն առաւելայ (:) (= առաւելեալ) առաքեցաք առ ժեզ»:

Էջ 49, տող՝ 31. «Այլ վասն որոյ զբեցեցն»:

Էջ 49, տող՝ 35. «Այլ վասն այն բանին որ տանն նոցա»...

Էջ 50, տող՝ 26-7. «Այս է սկիզբն դաւանութեան, «Երբորդութեան»:

Էջ 53, տող՝ 6-7 Կը գրէ. «Ner-setis (Lambronesi), ultimi Armenorum catholici, in epistola de fide ad Manuelem imperatorem».

Էջ 53, տող՝ 9. Կըսէ, «Est epistola Isaacii Mastots ad Proclum». Այսպէս որ կարացողը կարծէ թէ Մաշթոցը՝ Սահակին մականունն ըստ էր:

Էջ 53, տող՝ 23-24. «Եկեացող այժմ է անցողը զմուրուքինս նոցա, որք տանն զՆոսին Սուրբ զգիտունն ի Հօրէ և յԻրդոյս, և նախ զվախուսութիւնս նոցա լուծցողը»:

Էջ 54, տող՝ 10. «Տեսի երէց մի տարին»:

Էջ 54, տող՝ 29. «Վասն շնորհաց աղանցք Աստուծոյ»:

Էջ 55, տող՝ 5-6. «Ան օրն միջնորդ լինի քո խնդրոյն, և նա զքեզ հանալէ, և եղեցի ընդ քեզ»:

Էջ 55, տող՝ 12. «Եւ այս է առաւելայ առաւել, ուր»...

Էջ 56, տող՝ 4-5. Յորքս փրկես Գրիգորիս Աստուած փրկէն մեր,

Կը Բրգմ. «O quam austerum erat antiquum exemplar, Vix potui finem attingere».

Ընդգծեալ բառը չէ հասկցած և չէ ուղղած և անթարգման է Բրգմս,

Կը Բրգմ. «Alia, de eo quod scripsestis».

Կը զարմնէ. «Alia, de hoc verbo quod dicunt»... Լաւ չէ հասկցած իմաստը և

Սխալ ընթերցում մը եղած է, և պէտք է սրբագրել:

Բազմաճմուռ Հեղինակը հոս պատմական երեք մեծ սխալներ կ'աւանդէ. 1. Նախ, թէ Ս. Նիկ. Լամբրոնեցին կուրդիկոս եղած է. Բ. Թէ՛ Հայոց վերին կԲղկս. եղած է ինչ. և Գ. Թէ՛ առ Մանուէլ կայսր Թուրքն ինքն Նիկ. Լամբր. զրած է, իսկ զործածած փաւ, կազմեր [], տարակոյշի մը համար լին՝ այլ «Ad rectam textus intelligentiam» ա. էջ XVI. Սակայն պէտք է ուղղել:

Հայերէնի մէջ (ա. Սփերք Հայկաւոնց, հա. Բ.) կը գրէ. «Պատասխանի բարոյն Պրոկի ի Սահակոյ եւ Սաւրոյն տարբարագիտացն Հայոց»:

Կը Բարգմանէ. «Venite et videte errores illorum qui dicunt Spiritum Sanctum e Patre et Filio procedere, et primum testimonia eorum labefactate».

Կը Բրգմ. «Senex quidam assyrus»: Լաւ չէ:

Կը Բրգմ. ի լատին. «De gratia Dei erga homines». Կարծած լաւ չէ հասկցած, որովհետեւ,

Կը Բրգմ. «Hodie mediator est tuus contestationis, et quidem vos cognoscit, et vobiscum erit». Այսպէս չէ:

Կը Բրգմ. «Et sicut dicit Apostolus: Ubi»...

Կը. յիշու. ի լաւ. «Illia quos salvabit Christus salvator noster,

Հիշա չէ այդ, այլ ըսելու էր. «Oh, quamiam valde antiquum erat exemplar meum, vix potui ad finem ducere».

Հաւանական է ըստ «ստուգանայ». ուստի Թարգմանիկ. «Epistolam islam (և ոչ hanc) quam citissime misimus ad vos».

Ըսելի էր. «Id autem de quo scripsestis».

Պէտք էր Բրգմ. Relate ad illud vero quod ipsi dicunt». Այս առ նախորդին մէջ, Թարգմանիկը չփոփոխէ «ԱՅ՛՛» լուրջաբար, ԱՅ՛՛» զերանուած հետ:

«Այս է սկիզբն դաւանութեան երբորդութեան Նոյնպէս Բրգմ. Ուրդու. պէտք է ըստայ:

«Nersets (Glaiensis fidei Scinorhall), Armenorum catholici, in epistola de fide ad Manuelem imperatorem». Նոյն սխալը կրկնուած է յէջն 53, տող՝ 19:

Պէտք էր բռնել [«Responsum] ad epistolam Procli ab Isaac et Mastots (sanctis armenorum doctoribus».

Բայ իս ուղղիկ է. «Nunc ergo veniamus atque errores videamus eorum, qui dicunt Spiritum Sanctum e Patre et Filio procedere; primo quidem eorum testimonia solvamus».

Ուղղիկ. «Presbyterum quendam (uxorem habentem) vidi syrum». Որովհետեւ «Երէց» տեղադրւած է:

Պէտք էր բռնել. «De gratia istorum hominum Dei». (որոնց մասին կը խօսի):

Սրբագրիկ է. «Illa die, (sanctus) mediator sit tuus contestationis, cognoscit te, atque tecum erit».

Այնի ուղղ. «Hoc ipsum est et quod Apostolus dicit: Ubi»...

Հետեւեալ. «De quibus liberet nos Christus Deus salvator no-

առ հասարակ գտնել և դամնայն հաւատացեալս անուան իւրոյ, նմա փառք յաւիտեանս, ամէն»:

Ի՞նչ 56, տող՝ 14. «Խանգեցաւ խորանն» Առաջին սխալագիր բարեւ չէ կրթած ընթերցողը, և կը

Ի՞նչ 57, տող՝ 30. «Յաղագս կիւնոպասս և չար արուեստ» (= յարստութեամբ) կախարչութեան նորա զոր արար ի ձեռն ժանտ մարդկան (մարդիկ) ասալի Յովնանն»:

Ի՞նչ 58, տող՝ 16. «Որք լուսաւորեիք»։ չէ հասկցած:

Ի՞նչ 68, տող՝ 20-22. «Ի զուռն նորաչն ասոր տաճարի» որ հանաւ կատար ասի. այս Յովակիմայ և Սնայի ծնողաց սուրբ Աստուածամորն, և այլ սրբոց որ աստ կան հաւացեալ՝ բարեխոսն են հաւատացեալն, ևս առաւել ինձ... Կիտաղրութիւն ալ լաւ չէ դրած, և նախադասութիւնը անկապ կերպով բաժնիր է:

Ի՞նչ 65, տող՝ 25. «Տես սիրելի»:

Ի՞նչ 69, տող՝ 34. «Աշխարհակեցոյց վարդապետ»։ Ասոր իմաստը լաւ չէ հասկցած:

Ի՞նչ 70, տող՝ 25. Հայերէն գեթ թիւը՝

Ի՞նչ 71, տող՝ 2. «Սիրելիք»:

Ի՞նչ 75, տող՝ 19. «Շնորհոց... ֆրիստսի սկսեալ և կատարեալ յանգեցաւ»:

Ի՞նչ 75, տող՝ 19. Ունի «Ստաց» բառը, զոր Ստանաճ բայի կարծեմ 5 գէճ կարծէ, և

Ի՞նչ 75, տող՝ 24. «Զոմի ուսուցիչը ներկայիս իբր ստուեր նշմարեի»:

Ի՞նչ 81, տող՝ 14. «Հարմեալ ի մեծ սիրոյն իւրմէ զոր ի վերայ ունեւով՝ յասկապէս սիրէր գէշս, պարզեանց ինձ գայր»...

Ի՞նչ 82, տող՝ 2. Շնորհա մեղաւոր յայտելու հայր»:

(Հարունակելի)

nobis simul et omnibus credentibus in nomine ejus, cui gloria in saecula, amen. Աւելի հասկա-

նալի է
Թարգմանք. «Absolutum est tabernaculum». բայց նախ ընթերցի է «Խանգեցաւ» յետոյ կը թարգմանէ. «De Cynope et de sua mala arte malefica quam exercuit inipuris manibus coram Johanne». Սակայն ճշտեալեւ

Կը թրգմ. «Qui inluminati estis». Ունի

Կը փոխէ ի լատին աշույթս. «Ad portam novam sancti templi quod Brigatgatar dicitur, i, e. (= idest = աշխեք է) Joachim et Annae genitorum sanctae Deiparae, et aliorum sanctorum. Qui ibi sunt congregati, intercedant pro fidelibus, praesertim pro me». բայց հարազատ

Կը զարմեւ. «Vide amice». Կ'ըսէ. Oecumenicus patriarcha». Խոսքն Ոսկերբանի վրայ է որ երբեք ընդամենակաճ հայրապետ չէ եղած:

Կը թրգմ. «8159». Սխալ է այս:

Լա. Կը զեւ «Amioi». Տելզդ է այն:

Ի՞նչ 76, տող՝ 20. Կը թրգմ. «Gratia... Christi incepti atque ad perfecti (arm. perfecti)». Լաւ չէ:

Ի՞նչ 76, տող՝ 20. Կը թրգմանէ փակագծին մէջ (arm. adquisivit), Այսպէս բառ չէայ հայերենի մէջ:

Ի՞նչ 76, տող՝ 25. Կը թարգմանէ. «Sic magister praesens ut umbra veri». Ուր, իմաստէ զուրկ բառեր կան զատ՝ սխալ ևս է:

Կը թարգմանէ. «Commotus magno amore suo quo peculiariter diligit miseros, mihi donavit hoc»...

Կը թրգմ. «Concede, Pater, qui peccata dimittis».

ster, universim nos (liberet) omnesque credentes nomini suo, cui gloria in saecula, amen».

Ուղիղ թարգմանիչ. «Erectum est tabernaculum».

Աւելի ուղիղ է. «De Cynope deque ejus divinationis pessima arte, quam per improbos exercuit homines coram Johanne».

Պէտք էր թրգմել. «Qui illuminamini».

Թարգմանութիւնը այս է. Ad portam novi hujus templi quod Hagetgadar dicitur Haec Joachim et Annae Deiparae genitorum ceterorumve qui heic collectae sunt sanctorum reliquiae, intercedunt pro fidelibus et praesertim pro me... Դոր անուկանը՝ դրան վերադարձ է: ԱՅՍ ցույց դեր. աշխեքէ՛ իբր մկր. հասցերի է. Hagetgadar՝ Յովակիմ և Սնայի մակիր կարծեմ է: Հանդիպար, բարդ է երճեմք (արք.) և կատարեմ բարեք. երճեմք, յառա՛ կու գայ ինքն ըստէն, և կը նշանակէ կարս, փախց, կարիք, լաւ indigentia, desiderium են: Արդ Հանդիպար բա՛ւ է փախցանք որ կատարող, մուտքստին հասցեայ տաճար. լա. quod desideria, vota, indigentias complet, են:

Ուղիղն է. «Vide carissime». Բնիկ էր. «Universum vivificans patriarcha». Իբ քարոզները կը նկատեն իբր հոգեոր կրկնութիւն, որմէ բոլոր աշխարհ ճշտակեւով՝ կ'աւարի: Այս բա՛ւ է «աշխարհակեցոյց»:

«Ձմեք» կամ յթ. բա՛ւ է = 359.

Պէտք է թրգմ. «Carissimi». Հմմ. Ա. Յովհ. 4Թ. ցւ. Բ. 7.

Աւելի ճշտ է բա՛ւի. «Gratia... Christi incepti atque ad finem ducens, completum est (opus). Յանգեցաւ՝ զբնն կ'երթայ, և ո՛չ աւանան բայի:

Ուղիղ ձեւ է «Ստաց(այ)», բայց զաղաքաբարդ կամ զրոգը, անհղա՛թեամբ պակասաւոր թոգր է բառը: Ուստի Mons. Tiss. չէ հասկցած զայս, որով սուսած մեկնութիւն ալ անկողք է: Բնիկ թարգմ. թիւն է. «unum (considerate) velut praesens doceans, tamquam veritatis (esse) umbra-ram»; alterum... են:

Կ'ըսք էր բա՛ւ. «Motus e magno suo amore erga me, quo peculiariter miserum diligebat me, donavit hoc mihi»...

Ուղիղն է. «Concede nobis, clementissime pater». Ձեռագիրը լաւ չէ կարգացրել, նոր բառ մ'է ստեղծեմ ու գէշ թարգմաներ:

Հ. ԳԵՐԳՈՐ ՍԱՐԳՍԵԱՆ